UUSI POHJAVESIALUELUOKITUS JA E-LUOKKA

Suomen Vesiyhdistyksen pohjavesijaoston teemailtapäivä

Sanna Tiaskorpi, Pöyry Finland Oy (esiintyjä on työskennellyt aikaisemmin Uudenmaan ELY-keskuksella, jossa työ ja esitys on tehty)

6.9.2018

MUUTOSTEN TAUSTA JA TAVOITTEET

- Lakiin vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) on sisällytetty luku 2a Pohjavesialueet, joka käsittelee pohjavesialueiden rajaamista ja luokittelua sekä suojelusuunnitelmia
  - Lakimuutos (1263/2014) 1.2.2015 ja lakia täydentävä asetus (929/2016) 17.11.2016
- Pohjavesialueluokat I ja II korvataan luokilla **1** ja **2** ja uutena luokitukseen **E** (E, 1E, 2E)
- **III**-luokan pohjavesialueista luovutaan -> korotus 1 tai 2 –luokkaan/poisto luokituksesta/E-luokan pohjavesialue

  (Vanha määritelmä III-lk: Alue, jonka hyödyntämiskelpoisuuden arviointi vaatii lisätutkimuksia vedensaantiedellytysten, veden laadun tai likaantumis- tai muuttumisuhan selvittämiseksi.)
- Lisäksi pohjavesialueiden rajaukset tarkistetaan olemassa olevaan tutkimustietoon pohjautuen
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vastuuviranomainen pohjavesialueiden luokittelussa ja rajaustiedon ylläpidossa
  - Luokituksia ja rajauksia voidaan tarkistaa aina uusien tietojen myötä

COPYRIGHT©PÖYRY

POHJAVESIALUEEN LUOKITUS (10 B §)

- 1-luokka*: vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin

  (Vanha ohjeistus I-lk: Alue, jonka pohjavettä käytetään tai tullaan käyttämään 20–30 vuoden kuluessa tai tarvitaan vesihuollon erityistilanteissa liittyjämäärältään vähintään 50 ihmisen tarpeisiin tai enemmän kuin keskimäärin 10 m^3/d. Erityisperustein pienempiäkin vedenottamoita palvelevia alueita voidaan merkitä tähän luokkaan kuuluviksi.)

- 2-luokka*: muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1-luokassa tarkoitettuun käyttöön

  (Vanha ohjeistus II-lk: Alue, joka soveltuu yhteisvedenhankintaan, mutta jolle ei toistaiseksi ole osoitettavissa käyttöä yhdyskuntien, haja-asutuksen tai muussa vedenhankinnassa. Arvio muodostuvan pohjaveden määrästä koko pohjavesialueella on yli 250 m^3/d tai jolta on yhdeltä alustavasti tutkitulta vedenottamoalueelta saatavissa vettä yli 100 m^3/d tai jolla muutoin voi olla vedenhankinnan kannalta alueellista merkitystä.)

- E-luokka: pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

* Mikäli alueeseen liittyy pohjavedestä suoraan riippuvainen pintavesi- tai maaekosysteemi, käytetään lisäksi E-merkintää (1E tai 2E)

COPYRIGHT©PÖYRY

E-LUOKITTELUN PERUSTEITA

- Luokitus perustuu luonnontilaiseen tai sen kaltaiseen muun lainsäädännön nojalla suojeltuun pohjavedestä suoraan riippuvaiseen **merkittävään** pintavesi- tai maaekosysteemiin
  - Ekosysteemin **merkittävyyttä** voidaan arvioida mm. suojellun alueen laajuudella, uhanalaisten lajien esiintymisellä, lajiston edustavuudella tai purkautuvan pohjaveden määrällä
- Pintavesiekosysteemit (lähdepurot, lähdelammet) ovat pohjavedestä suoraan riippuvaisia kun ekosysteemeihin purkautuu pohjavettä siten, että **pohjaveden purkautumisella on merkitystä** niiden suojelulle ja säilymiselle
- Maaekosysteemit (lähteet, tihkupinnat ja lähdevaikutteiset suot) ovat pohjavedestä suoraan riippuvaisia, kun **pohjavesi ylläpitää** luontotyypin ominaispiirteitä sekä **vaikuttaa** sen suojeluun ja säilymiseen
- **Pohjaveden määrällä ja laadulla** on merkitystä kyseisten luontotyyppien suojelun ja säilymisen kannalta

E-LUOKITTELUN PERUSTEITA…

- Alueen tulee täyttää **pohjavesialueen kriteerit** eli alue on huokoinen ja läpäisevä maa- tai kallioperän muodostuma, joka mahdollistaa merkittävän pohjaveden virtauksen tai vedenoton.
- **E-luokitus koskee koko pohjavesialuetta**, ei vain osaa siitä. Ekosysteemi voi sijaita pohjavesialuerajan ulkopuolella, pohjaveden purkautumisalueella.
  - ekosysteemiä ei tarvetta rajata pohjavesialuerajan sisäpuolelle -> ei vaikutusta pohjavesialuerajoihin.
  - tieto ekosysteemistä tallennetaan Pohjavesitietojärjestelmään pohjavesialueen tietoihin (näkyy Avoin tieto-järjestelmässä)

COPYRIGHT©PÖYRY

SUOJELLUT EKOSYSTEEMIT

- **Vesilain** (587/2011) 2 luvun 11 §:n nojalla suojellut **luonnontilaiset** lähteet, pohjavesiriippuvaiset norot sekä lammet tai järvet (enint. 1 ha) -> luonnontilan vaarantaminen kielletty
- **Metsälain** (1093/1996) 10 §:n mukaiset **luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset** erityisen tärkeät elinympäristöt, jotka erottuvat ympäröivästä metsäluonnosta selvästi
- **Luonnonsuojelulain** (1096/1996) 29 §:n perusteella suojellut luontotyypit, mm. tervaleppäkorvet
- **Luontodirektiivin** (92/43/ETY) liitteessä 1 mainitut pohjavesistä riippuvaiset luontotyypit -> Natura 2000-alueita (LSL 1096/1996, 64 §)

COPYRIGHT©PÖYRY

E-LUOKAN POHJAVESIALUEET JA LUPAPROSESSIT

- Kun hakemus koskee E-luokan pohjavesialuetta, hakijalla on jo etukäteen tiedossa, että hanke voi edellyttää pohjavedestä riippuvaisiin, **merkittäviin** pintavesi- tai/ja maaekosysteemeihin kohdistuvien vaikutusten selvittämistä
  - kohteilla on muusta lainsäädännöstä tulevaa suojelutarvetta, joka tulee huomioida pohjavesialueelle kohdistuvassa toiminnassa (Huom. Ekosysteemien suojelemista koskevasta lainsäädännöstä voi rajoitteita aiheutua myös muille kuin E-luokkaan luokitelluille pohjavesialueille, koska niiden suojeluvelvoitteet eivät riipu kohteen merkittävyydestä)
  - lajistossa voi olla lajeja, joiden suojelumääräyksistä poikkeaminen on mahdollista vain tiukoilla edellytyksillä (esim. luontodirektiivin liite IV b kasvilajit, mm. lettolajeja)
  - Yksittäistapauksissa poikkeukset suojelusta mahdollisia -> **aina tapauskohtainen harkinta**
- E-luokituksella sama **informatiivinen** arvo kuin pohjavesialueen 1 tai 2 luokilla
  - ei merkitystä pohjaveden pilaamiskiellon soveltamisessa, koska pilaamiskielto on voimassa luokituksesta riippumatta
  - ei tuo uusia suojeluelementtejä, vaan informoi pohjavesialuetta koskevasta muiden lakien mukaisesta suojelusta

COPYRIGHT©PÖYRY

PÖYRY

The connected company

Consulting. Engineering. Projects. Operations.

www.poyry.com